

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců JUDr. Ivony Šubrtové a JUDr. Pavla Kumprechta, ve věci žalobců: **a) M. R.** a **b) D. R.**, oba zast. JUDr. Zdeňkem Broumem, advokátem se sídlem 405 01 Děčín I, Lázeňská 479/15, a **c) D. H.**, zast. obecným zmocněncem M. R., proti žalovanému **Krajskému úřadu Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec 2, za účasti **J. P.**, zast. JUDr. Miloslavem Noskem, advokátem v Semilech, Nádražní 24, v řízení o žalobách proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 1. 2016, č. j. OD 850/2015-2/280.9/Hk KULK 2958/2016, **takto:**

- I. Žaloby se zamítají.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

I.

Obsah rozhodnutí vydaných orgány veřejné správy

Rozhodnutím ze dne 28. 5. 2015, č. j.: MULO 337/2015/11, rozhodl Městský úřad Lomnice nad Popelkou (dále jen „správní orgán“) o omezení veřejného přístupu na veřejně přístupnou účelovou komunikaci (dále jen „VPÚK“) na pozemku parc. č. 3110 v kat. území Nová Ves nad Popelkou, konkrétně na její část označenou

písmenem „e“ dle geometrického plánu zhotoveného Zeměměřičskou pozemkovou kanceláří, s.r.o., Stará Paka 20, středisko Nová Paka, pod číslem 431-632/2006, ověřeného dne 24. 10. 2006 oprávněným zeměměřickým inženýrem Ing. J. Š. a odsouhlaseného Katastrálním úřadem pro Liberecký kraj, katastrálním pracovištěm Semily dne 9. 11. 2006 pod č. 525/06. Správní orgán odůvodnil toto rozhodnutí v podstatě následujícím způsobem:

J. P. (osoba zúčastněná na řízení) podal dne 2. 1. 2007 obecnímu úřadu Nová Ves nad Popelkou (dále jen „obecní úřad“), jako věcně a místně příslušnému silničnímu správnímu orgánu, žádost o omezení přístupu na VPÚK s tím, že bude dále vyhrazena pouze k užívání žadatelem jako vlastníkem domu č. p. 16 na stavební parcele č. 118 kat. území Nová Ves nad Popelkou. Žádost odůvodnil zájmem chránit své vlastnické právo a soukromí, neboť VPÚK prochází jeho dvorem a pod okny jeho obytného domu. Žalovaný opatřením proti nečinnosti však pověřil vedením řízení Městský úřad Lomnice nad Popelkou, který pokračoval v řízení dne 8. 4. 2015.

Jak je z odůvodnění prvoinstančního správního rozhodnutí zřejmé, správní orgán se nejdříve zabýval stávající VPÚK. Popsal ji jako komunikaci zřetelnou v terénu, s povrchem ke vjezdu do dvora č. p. 16 asfaltovým, dále je VPÚK tvořena zeminou zpevněnou uježděným sypaným štěrkem a kameny až k parcele č. 460/2, kde už je dále její povrch travnatý. Žadatel nabyl vlastnické právo k VPÚK kupní smlouvou ze dne 16. 3. 1999, když ji koupil od obce Nová Ves nad Popelkou.

Ve vyjádření ze dne 16. 9. 2013 žadatel uvedl, že z vlastního přičinění, aby se zbavil obtíží, které mu existence VPÚK přináší, vybudoval na svém pozemku parc. č. 438/2 (ostatní plocha, manipulační plocha) v roce 2004 zpevněnou plochu, která umožňuje alternativní přístup k pozemku s domem č. p. 18, a to rovněž po veřejně přístupné účelové komunikaci. Tuto alternativní přístupovou komunikaci k domu žalobců a) a b), který je na st. parc. č. 117 a má přiděleno č. p. 18, poté správní orgán na straně 3. prvoinstančního správního rozhodnutí podrobně popsal. Uvedl parcelní čísla pozemků, po nichž vede, jejich vlastníky, jakož i jejich technický stav. Konstatoval, že povrch alternativní přístupové komunikace je po celé délce zpevněn kamenivem a že její šíře je u parcely č. 438/2 v rozmezí 2,5 – 3,5 m a u napojení na místní komunikaci v šíři 7,5 m. Tento alternativní přístup, rovněž povahy VPÚK, je zahrnut v plánu zimní údržby obce Nová Ves nad Popelkou a je sjízdný i za nepříznivého počasí.

Správní orgán dále uvedl, že se k žádosti o omezení přístupu na VPÚK vyjádřila Policie České republiky, okresní ředitelství, dopravní inspektorát Semily, písemnosti ze dne 8. 8. 2007, č. j. ORSM-133-43úČJ-07-2007. Ten z hlediska bezpečnosti a plynulosti silničního provozu souhlasil s omezením přístupu na VPÚK. Správní úřad došel k závěru, že vzdor časové prodlevě od zahájení řízení nebylo třeba žádat o nové stanovisko, neboť poměry v území z hlediska dopravního se od roku 2007 nezměnily. Policie České republiky, okresní ředitelství, dopravní inspektorát Semily, v něm uvedla následující: „Účelové komunikace jsou předmětem soukromého vlastnictví, omezit veřejný přístup na účelovou komunikaci lze, pokud je to nutné k ochraně oprávněných zájmů jejího vlastníka. Studium podkladů bylo zjištěno, že část parcely p.p.č 3110 k.ú. Nová Ves nad Popelkou, ve J. P., bydlištěm čp. 16, N. V. n. P.,

označena v dokumentaci písm. „e“, ztratila charakter veřejně přístupné účelové komunikace. Dále na p.p.č. 438/2, k. ú. Nová Ves nad Popelkou, byla vybudována štěrkem zpevněná komunikace, jež umožňuje přístup (příjezd) k objektu čp. 18, nákladem majitele p.p.č. 3110, k.ú. Nová Ves nad Popelkou, J. P. . K vyřešení sporu mezi vlastníky nemovitostí čp. 16 a čp. 18 v Nové Vsi nad Popelkou, doporučujeme zajistit přístup k čp. 18, příip. Na další okolní pozemky, přes nově zřízenou p.p.č. 438/2, k. ú. Nová Ves nad Popelkou, právně (např. věcným břemenem) a při splnění této podmínky ve správním řízení vyhovět žádosti J. P., bydlištěm čp. 16, N. V. n. P., a omezit přístup na účelovou komunikaci po p.p.č. 3110, k.ú. Nová Ves nad Popelkou, dle §7, zák. č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.“

Po provedeném řízení dospěl správní orgán k závěru, že vlastníci nemovitostí patřících k domu č. p. 18 mohou využívat k přístupu i příjezdu k nim výše uvedenou alternativní cestu, v důsledku čehož předmětná VPÚK (které se přezkoumávané rozhodnutí týká) nesplňuje podmínku nezbytné komunikační potřeby. Jde o přístup zcela komfortní a srovnatelný s dotčenou komunikací. Správní orgán se při svých závěrech odkazoval též na nálezk Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06-1, podle něhož „existují-li jiné způsoby, jak dosáhnout sledovaného cíle (zajištění komunikačního spojení nemovitostí), aniž by došlo k omezení vlastnického práva, je třeba dát před omezením vlastnického práva přednost těmto jiným způsobům“.

Alternativní cesta není k přístupu na pozemky parc. č. 457/2, 459 a st. p. č. 117 s domem čp. 18, ve spoluvlastnictví žalobců b) a c), a k přístupu na pozemek parc. č. 458, ve vlastnictví žalobce a), využívána. Pozemky jsou zaplevelené náletovými dřevinami, maliním, vzrostlou trávou a jsou na nich ponechané ladem pořezané stromy. V důsledku toho jsou tyto pozemky špatně schůdné a de facto nesjízdné, ovšem to jen jako důsledek „péče“ jejich spoluvlastníků o ně, což nemůže jít k tíži žadatele samotného. Správní orgán uzavřel prvoinstanční správní rozhodnutí s tím, že:

„Při svém rozhodování musel mít správní úřad stále na zřeteli, že vychází z právního a skutkového stavu k datu podání žádosti, tj. kdy pozemky p.p.č. 457, 458, 459 a st.p.č. 117 byly v podílovém vlastnictví ½ D. H. , ½ D. R. , zatímco dnes je vlastnický stav rozdílný. Kupní smlouvou ze dne 3. 4. 2007 mezi D. R., D. H. na straně prodávající a M. R. došlo k převodu vlastnického práva k pozemkům p.p.č. 457 a 458 – právní účinky vkladu v katastru nemovitostí ke dni 25. 4. 2007 a následně na základě kupní smlouvy ze dne 13. 12. 2010 ke zpětné koupi pozemku p.č. 457 zpět do vlastnictví ½ D. H. , ½ D. R. od M. R. a následně došlo se souhlasem stavebního úřadu Lomnice nad Popelkou ze dne 23. 2. 2012 k rozdělení pozemku p.p.č. 457 na p.p.č. 457/1 a 457/2 a na základě darovací smlouvy došlo k převodu vlastnického práva k p.p.č. 457/1 na M. R. . Nedílnou součástí souhlasu s dělením pozemku p.č. 457 je smlouva se zřízením věcného břemene – právo cesty přes p.p.č. 457/2 navazující na stávající přístup k veřejné komunikaci přes p.p.č. 460/2, čímž uvedli stavební úřad Lomnice nad Popelkou v omyl, protože nesdělili skutečnost, že probíhá správní řízení ohledně omezení přístupu dotčené komunikace. Vzhledem k tomu, že původní vlastníci p.p.č. 457, p.p.č. 458 a p.p.č. 459 byli zpraveni o záměru budování alternativní komunikace žadatelem na p.p.č. 438/2, byl zajištěn přístup k pozemkům a nemovitosti zcela komfortní. Po té došlo k převodu pozemků a jejich dělení (p.p.č. 457) mezi spřízněnými osobami a dle sdělení stavebního úřadu při schvalování dělení pozemků uvedli stavební úřad Lomnice nad Popelkou v omyl tím, že přístup je možný po dotčené komunikaci, ačkoliv věděli, že probíhá správní řízení a existuje spor o jejím užívání. Správní úřad se nezabýval tím, zda směna pozemků byla

prováděna účelově, když původním vlastníkům i novým nabyvatelům byl stav a způsob připojení znám, neboť závěry správního úřadu by byly pouze spekulativní a nadto, jak již výše uvedeno, rozhodný je právní a skutkový stav k datu podání žádosti bez ohledu na změny během let následujících.

Námítka M. R., že si pozemky p.č. 457 a 458 převedli v době, kdy nevěděli, že je zahájeno řízení o omezení přístupu na dotčenou komunikaci, je irelevantní, neboť jak již správní úřad uvedl, toto řízení se vede ke dni podání žádosti, tedy k 2. 1. 2007. Průtahy v řízení ze strany Obecního úřadu Nová Ves nad Popelkou, které byly od samého počátku, kdy účastníci řízení obdrželi oznámení o zahájení řízení více jak 3 měsíce po podání žádosti, nemůže jít k tíži žadatele.

Vlastníci p.p.č. 457, p.p.č. 458, p.p.č. 459 a st.p.č. 117 namítají, že alternativní komunikace je delší, ale fakt, že dotčená komunikace zkracuje a usnadňuje pohyb, není sám o sobě dostatečným důvodem pro tak citelné omezení vlastnického práva a není otázkou nezbytné komunikační potřeby. Alternativní komunikace k nemovitostem ve vlastnictví účastníků řízení existuje a jediný rozdíl je pouze v délce obou komunikací, což je právně bezvýznamné, neboť podle judikatury lze omezit vlastnické právo k pozemku existencí veřejné účelové komunikace jen z důvodu naléhavé komunikační potřeby, nikoli pro pouhé zkrácení cesty. Alternativní komunikace přitom podstatně šetrněji zasahuje do vlastnického práva žadatele a nelze odhlédnout od skutečnosti, že poměr délek obou komunikací je rozdílný řádově pouze v desítkách metrů.

Z výše uvedeného správní úřad dovodil, že při existenci srovnatelné alternativní komunikace pro zajištění plnohodnotného komunikačního spojení nemovitostí ve vlastnictví účastníků řízení, která současně šetrněji zasahuje do oprávněných zájmů žadatele, správnímu úřadu nezbylo, než dát za pravdu žadateli a dát na základě principu proporcionality přednost alternativní komunikaci. Správní úřad tak vyhodnotil žádost na omezení veřejného přístupu na dotčenou komunikaci z důvodu nezbytné nutné ochrany oprávněných zájmů žadatele jako oprávněnou. Dotčená komunikace prochází dvorem žadatele pod okny rodinného domu, uprostřed pozemků žadatele v oploceném areálu, proto správní úřad s vědomím existence alternativní komunikace souhlasí s omezením veřejného přístupu na dotčenou komunikaci pomocí uzavíratelné pojízdné brány u vjezdu na pozemek.“

Proti tomuto správnímu rozhodnutí podali všichni žalobci odvolání, o němž žalovaný rozhodl žalobou napadeným rozhodnutím. V jeho odůvodnění shrnul dosavadní průběh řízení před prvoinstančním správním orgánem a citoval právní úpravu vztahující se k dané věci. V souladu s ní konstatoval, že na žádost vlastníka účelové komunikace a po projednání s příslušným orgánem Policie České republiky lze upravit nebo omezit veřejný přístup na účelovou komunikaci, pokud je to nezbytně nutné k ochraně oprávněných zájmů tohoto vlastníka. A žalovaný pokračoval s tím, že:

„Existence i zánik účelové komunikace jsou vázány na existenci jejich čtyř znaků, tj. plnění účelu podle zákona o pozemních komunikacích, stálost a patrnost v terénu, souhlas vlastníka s obecným užíváním veřejností i nutná a ničím nenahraditelná komunikační potřeba. Aby mohla být nějaká cesta považována za účelovou komunikaci, tak musí být současně splněny všechny tyto čtyři znaky. Účelová komunikace nemusí být zpevněná, nemusí jít ani o stavbu spojenou se zemí pevným základem. Účelovou komunikací může být přímo pozemek,

který slouží jako dopravní cesta. Přitom je i nerozhodné jak je účelová komunikace, respkt. pozemek, na němž se účelová komunikace nachází či pozemek, který je účelovou komunikací, evidován v katastru nemovitostí (např. rozsudek NSS sp. zn. 6 Ans 2/2007-128 ze dne 15.11.2007). Vlastníkem účelové komunikace mohou být i osoby soukromého práva, na rozdíl od ostatních kategorií pozemních komunikací. Pokud jde o „*souhlas vlastníka s obecným užíváním veřejností*“, tak účelovou komunikací (za předpokladu splnění dalších jejích tří znaků) se pozemek nebo jeho část stává jeho věnováním obecnému užívání, ať již vlastníkem výslovně projeveným nebo konkludentním (tj. strpěním), aby byl pozemek takto užíván (tedy, aby byl tento pozemek či jeho část užíván jako účelová komunikace). Právní ochrana účelových komunikací je založena na ochraně veřejného zájmu. Veřejným zájmem je v tomto případě zájem na zachování obecného užívání. Primárním účelem účelové komunikace je zajištění přístupu vlastníků k jejich nemovitostem tam, kde není jiná alternativa přístupu, o které by se ještě dalo rozumně uvažovat (alternativní účelová komunikace již musí reálně existovat), a kde tento přístup není upraven institutem soukromoprávním (např. výprosa, závazkový vztah atp.). Prosazení veřejného zájmu je tedy možné jen v takovémto úzkém rozsahu. Obecné užívání lze pak podřadit pod pojem veřejné užívání. Z uvedeného vyplývá, že je nepřipustné skrze institut účelové komunikace omezovat vlastnické právo v případech, kde absentuje veřejný zájem. Ten bude absentovat tam, kde komunikace neslouží veřejnosti, ale pouze potřebě jednoho konkrétního vlastníka sousední nemovitosti, pokud nepůjde o situaci, kdy i za daného stavu věcí umožní vlastník účelové komunikace její obecné užívání. Přitom souhlas může být výslovný nebo konkludentní.

Upravit nebo omezit veřejný přístup na účelovou komunikaci podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích lze tedy jen způsobem předvídaným v ustanovení § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích (věta druhá), a to na základě žádosti jejího vlastníka, po projednání s příslušným orgánem Policie České republiky, pokud to je nezbytně nutné k ochraně oprávněných zájmů tohoto vlastníka. Děje se tak v rámci správního řízení, ve kterém je však nutno posoudit i oprávněné zájmy uživatelů z nutné komunikační potřeby. Aktivní legitimaci k podání žádosti o úpravu či omezení přístupu na účelovou komunikaci má jen její vlastník. Jedná se o správní řízení o žádosti, které je zahájeno dnem, kdy žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení, došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu (viz ustanovení § 44 odst. 1 správního řádu).“

Krajský soud citoval tuto část odůvodnění žalovaného rozhodnutí zcela záměrně, neboť je souladná s aktuálními judikatorními závěry řešení problematiky veřejných účelových komunikací. Proto na ni v dalším i odkazuje, neboť jinak by musel jen jinými slovy říkat totéž.

Žalovaný dospěl k závěru, že prvoinstanční správní rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, když pro ně správní orgán opatřil dostatek podkladů a zjistil skutkový stav věci v rozsahu, o němž nejsou pochybnosti. V tomto směru zmiňoval provedené ústní jednání spojené s ohledáním na místě (viz protokoly ze dne 21. 5. 2013 a 18. 5. 2015 + fotodokumentace, vyjádření příslušného orgánu Policie České republiky ze dne 8. 8. 2007, kupní smlouvy, vyjádření k zimní údržbě). Vyjádřil se rovněž k otázce vydání rozhodnutí v závislosti na skutkovém a právním stavu existujícím ke dni podání žádosti, tj. ke dni 2. 1. 2007. Přisvědčil přitom odvolatelům (žalobcům), že správní orgán vychází při vydání rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který zde je v době rozhodování, nikoliv v době podání návrhu či žádosti. Zároveň však dodal, že z obsahu správního spisu, respektive odůvodnění

prvoinstančního správního rozhodnutí, plyne, že správní orgán „... Městský úřad Lomnice nad Popelkou fakticky vycházel z právního i skutkového stavu v době vydání napadeného rozhodnutí. V rámci odůvodnění uvedl důvody výroku napadeného rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů. Podrobně se zabýval popisem dotčené účelové komunikace i její komunikační alternativy, přitom se opíral o skutečnosti zjištěné zejména v rámci ústního jednání, které sám provedl dne 18. 5. 2015. Z předložených podkladů je totiž patrné, že již v době podání žádosti o omezení přístupu na předmětnou účelovou komunikaci existovala vyhovující alternativní účelová komunikace k pozemkům odvolatelů.“

K okamžiku zahájení správního řízení žalovaný uvedl, že řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení, došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu, což bylo v přezkoumávané věci dne 2. 1. 2007. Podrobně se zabýval i otázkou alternativního přístupu k budově č. p. 18, a to především v souvislosti s úpravou pozemku parc. č. 438/2 J. P. Jedná se o veřejně přístupnou účelovou komunikaci, zpevněnou kamenivem o proměnné šíři 2,5 až 3,5 metru. Jedním z důvodů jejího provedení bylo i zajištění alternativního přístupu a příjezdu k objektu č. p. 18, tehdy v podílovém spoluvlastnictví D. R. a a D. H. . Jmenovaní vlastnili stejným podílem v té době i související pozemky parc. č. 457, 458, 459 a stavební pozemek č. 117. Z pozemku parc. č. 438/2 tedy bylo a je možné komunikační napojení rekreačního objektu č. p. 18 i uvedených pozemků na navazující síť pozemních komunikací. Stejný vlastnický vztah k těmto pozemkům platil i v době podání žádosti J. P., tj. ke dni 2. 1. 2007. Zřízení zpevněné manipulační plochy na pozemku parc. č. 438/2 bylo J. P. povoleno územním rozhodnutím ze dne 10. 3. 2004, č. j. S/2004/30Tš, kdy účastníky územního řízení byli i D. R. a D. H. . Oba jmenovaní tedy věděli o záměru J. P. , a jak on sám uvádí, tak alternativní pozemní komunikaci vybudoval i na základě jejich požadavku. V době, kdy J. P. podal žádost o omezení veřejného přístupu na dotčenou účelovou komunikaci, již tedy existovala její zcela vyhovující alternativa (jak kvalitou, tak délkou), kterou zajistil J. P. na své náklady.

Dne 3. 4. 2007 nabyl M. R. na základě kupní smlouvy vlastnictví k pozemkům parc. č. 457 a 458. Pozemek parc. č. 457 byl později rozdělen na parc. č. 457/1 ve vlastnictví M. R. a parc. č. 457/2 ve vlastnictví D. R. a D. H.. Žalovaný měl za podstatné pro rozhodnutí, že v době před převodem pozemků parc. č. 457/1 a 458 na M. R. , existovala zcela vyhovující alternativní veřejně přístupná účelová komunikace k objektu č. p. 18 na stavebním pozemku č. 117 i k pozemkům parc. č. 457, 458 a 459. Vlastnili je totiž D. R. a D. H. , každý jednou polovinou a následný převod pozemků parc. č. 457 a 458 na M. R. , resp. pozemku parc. č. 457/1, nelze přičítat k tíži J. P. v rámci tohoto správního řízení. A žalovaný pokračoval, že „D. R. a D. H. byli srozuměni s tím, že byla vybudována alternativní pozemní komunikace, jako přístup k jejich rekreačnímu objektu a souvisejícím pozemkům, přičemž převod vlastnického práva k některým pozemkům byl čistě jejich rizikem. Nicméně nelze opomenout tu skutečnost, že se jednalo o převod vlastnictví mezi příbuznými v pokolení přímém a je nasnadě jistá účelovost tohoto jednání. A to i s přihlédnutím k tvaru a výměře pozemku p. č. 457/1 (130 m²) a 458 (556 m²). Jen pro úplnost odvolací orgán uvádí, že není nutné budovat na pozemcích p. č. 457/1 a 458 účelovou komunikaci, přístup či příjezd může být zajištěn například soukromoprávním institutem.“

Žalovaný rovněž uvedl, že silniční správní úřad sice musí žádost o úpravu či omezení veřejného přístupu projednat s Policií České republiky, není však vázán jejím souhlasem a rovněž případné zahrnutí jejích podmínek do rozhodnutí je na úvaze správního orgánu. Platnost vyjádření Policie České republiky ze dne 8. 8. 2007 není časově omezená, přičemž v případě alternativní pozemní komunikace, jakož i dotčené účelové komunikace, nedošlo k žádným podstatným změnám od doby vydání vyjádření Policie České republiky, jež by si vyžádalo nové posouzení věci. Žalovaný uzavřel odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí s tím, že správní orgán rozhodl v rámci své pravomoci, nepřekročil meze své vymezené působnosti a v řízení postupoval v souladu se zákonem. Proto odvolání žalobců zamítl a rozhodnutí Městského úřadu Lomnice nad Popelkou ze dne 28. 5. 2015, č. j.: MULO 337/2015/11, potvrdil.

II. Obsah žalob

Žalobce M. R., označený v záhlaví tohoto rozsudku písmenem a), namítal, že žalovaný rozhodl v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2008, č. j. As 68/2008 – 126, zejména s jeho body 36 a 37 a dále v rozporu s rozsudkem téhož soudu ze dne 7. 4. 2011, č. j. As 24/2011 – 79. Nezákonnost žalovaného rozhodnutí spatřoval v tom, že prý správní orgán nevycházel při svém rozhodování ze spolehlivě zjištěného skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí, tedy v době, kdy veřejná cesta č. 3110 sloužila jako jediná možná přístupová cesta k nemovitosti č. p. 18. Tím měl znemožnit jakýkoliv přístup k této nemovitosti. Žalobce pokračoval, že správní orgán opřel své rozhodnutí o možnost náhradního přístupu k nemovitosti č. p. 18 přes pozemky parc. č. 457 – 458, které jsou ve vlastnictví žalobce. S tím žalobce nesouhlasí s odůvodněním, že pozemky nabyt naprosto standardním způsobem, ještě před tím, kdy prodejce a žalobce byli informováni o tom, že pan J. P. požádal o uzavření cesty. Pozemky žalobce koupil 3. 4. 2007 a o žádosti jmenovaného o uzavření cesty č. 3110 byl informován až usnesením Obecního úřadu Nová Ves nad Popelkou ze dne 17. 4. 2007. V souvislosti s tím žalobce vylučoval účelovost předmětných pozemků s cílem zabránit uzavření cesty č. 3110. Žalobce uzavřel s tím, že nelze omezovat vlastnická práva k jeho pozemkům parc. č. 457 – 458 a rozhodnout, že náhradní přístup k nemovitosti č. p. 18 je možný jen přes tyto pozemky. Vzhledem k tomu navrhoval žalované rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

Žalobci D. R. a D. H. ve své společné žalobě rovněž namítali, že správní orgán nevycházel při vydání rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který existoval v době vydání rozhodnutí, tedy v době, kdy veřejná cesta č. 3110 sloužila jako jediná možná přístupová cesta k nemovitosti č. p. 18. Podle žalobců se správní orgán náležitě, řádně a přesvědčivě nevypořádal se všemi jejich námitkami a navíc své rozhodnutí opřel o hrubě zkreslené skutečnosti. Žalobci pokračovali, že nelze při vydání rozhodnutí vycházet z právního a skutkového stavu ke dni 2. 1. 2007, tedy ke dni údajného podání žádosti pana J. P. o uzavření veřejné cesty č. 3110. O této žádosti nebyli ani nikým informováni a nebylo jim sděleno, že tímto dnem bylo zahájeno správní řízení, jehož jsme měli být účastníky.

Obecní úřad Nová Ves nad Popelkou informoval žalobce o zahájení řízení až usnesením ze dne 17. 4. 2007 s tím, že bylo zahájeno 3. 4. 2007 (nikoliv 2. 1. 2007), a to na základě žádosti J. P. podané dne 3. 4. 2007 (nikoliv 2. 1. 2007), tedy v době, kdy pozemky parc. č. 457 – 458 již nebyly v našem vlastnictví a tudíž vylučovaly možnost přístupu přes tyto pozemky k naší nemovitosti.

Bez ohledu na zpochybnění data zahájení správního řízení, ať již dne 2. 1. 2007 bez účasti žalobců, či s jejich účastí dne 3. 4. 2007, kdy už neexistovala možnost přístupu k nemovitosti č. p. 18 z manipulační plochy č. 438/2, nelze vycházet při vydávání rozhodnutí ze skutkového a právního stavu ke dni zahájení řízení, ale je nutno vycházet ze stavu ke dni vydání rozhodnutí Městského úřadu Lomnice nad Popelkou ze dne 28. 5. 2015, č. j. MULO 337/2015/11. Přesto správní orgán Lomnice nad Popelkou vydal rozhodnutí o uzavření jediné přístupové veřejné cesty vedoucí k naší nemovitosti v době, kdy už 8 let neexistoval alternativní možný přístup k nemovitosti č. p. 18.

Žalobci pokračovali s tím, že: „Dále se ostře ohrazujeme proti tvrzení odvolacího orgánu, že jsme byli zpraveni s tím, že byla vybudována alternativní cesta, přičemž jsme na vlastní riziko provedli směnu. K tomu prohlašujeme:

- 1) Pozemky byly prodány (nikoliv směněny) dne 3. 4. 2007 – tedy před zahájením správního řízení, o kterém jsme se dozvěděli až usnesením OÚ Nová Ves n/Pop. ze dne 17. 4. 2007.
- 2) O existenci alternativní manipulační plochy jsme se dozvěděli až dopisem ze dne 24. 8. 2007 nám zaslaným obcí Nová Ves n/Pop.

Proto naprosto odmítáme tvrzení správního orgánu, že nám před prodejem pozemků byl znám stav a způsob připojení, který je nám podsouván. Před prodejem pozemků p. č. 457 – 458 nám byl prokazatelně znám jediný přístup k nemovitosti č. p. 18, a to výlučně z veřejné cesty č. p. 3110.

Znovu tedy opakujeme, poprvé jsme se o nějaké alternativní cestě dozvěděli až 24. 8. 2007 dopisem OÚ Nová Ves n./Pop., tedy několik měsíců po převodu pozemků. Do této doby jsme o žádné alternativní cestě nevěděli, a to ani při vydávání územního rozhodnutí o využití území na pozemku 438/2 ze dne 10. 3. 2004, č. j. S/2004/30/Tš (viz příloha č. 2). Řízení, kterého jsme jako vlastníci sousedících pozemků byli účastníky, bylo vedeno s tím, že se jedná o manipulační plochu (nikoliv cestu) sloužící výhradně k potřebám pana J. P.. Ve vydaném rozhodnutí je jasně uvedeno, že se jedná o zřízení jakési zpevněné manipulační plochy sloužící výhradně k potřebám pana J. P.. O tom, že se jedná o komunikaci a už vůbec ne o alternativní komunikaci nahrazující přístup k nemovitosti č. 18 z veřejné cesty č. 3110 není ani zmínka. Je lživé tvrzení pana J. P., že tak učinil na naši žádost. Máme přístup od nepaměti vedený přes cestu č. 3110 (řádně zaevidované v katastru nemovitostí jako veřejná cesta) vzdálený 20 m od hlavní silnice, končící přímo u nemovitosti č. 18. Panem P. J., údajně na naši žádost, navržená alternativní cesta je 150 m vzdálená od hlavní silnice a končí dalších 60 m od naší nemovitosti č. 18 a navíc je vedená v KN jako manipulační plocha (nikoliv

cesta) zřízená na soukromém pozemku pana J. P.. Není možné uvěřit tomu, že za takových podmínek činil pan P. J. na naši žádost.

Dále naprosto odmítáme tvrzení pana P. J. , že se nám pokoušel doručit dopisy, ve kterých nám navrhoval zřízení věcného břemene na manipulační plochu č. 438/2, které oba nebyly doručeny údajně vinou adresátů. Na místo toho, aby správní orgán zpochybnil existenci takových dopisů a snahu je doručit, tak konstatuje, že je naší věcí, že jsme se vzdali práva seznámit se s písemností. Důrazně odmítáme, že jsme se vzdali práva seznámit se s písemností. Nesčetněkrát jsme byli do dnešního dne s panem J. P. v kontaktu, přesto se nám nikdy údajné dopisy nesnažil předat.

Nezanedbatelná je tedy skutečnost, že tzv. alternativní cesta navržená panem P. je možná přes travnatý porost v soukromém vlastnictví pana P. J. a paní P. E. Bez jejich souhlasu přístup možný není. Touto skutečností se správní orgán vůbec nezabýval.“

Vzhledem k tomu žalobci navrhovali, aby krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě

Žalovaný se vyjádřil k žalobě podáním ze dne 8. 6. 2016, a to v podstatě pouhým odkazem na odůvodnění žalovaného rozhodnutí, neboť je má za zákonné, a proto také navrhoval zamítnutí žaloby.

IV.

Vyjádření osoby zúčastněné na řízení

J. P. se vyjádřil k žalobě prostřednictvím svého zástupce v podání ze dne 3. 5. 2016. Námitku, že rozhodnutí nevycházela ze skutkového stavu v době jejich vydání, označil za nedůvodnou, přestože správní orgán i takový závěr vyslovil. Fakticky se jím však neřídil, když ve věci rozhodl teprve poté, co řádně zjistil potřebné skutkové okolnosti ke dni vydání svého rozhodnutí, když provedl opakované podrobné ohledání na místě. Žalovaný již takový závěr nevyjádřil, přezkoumal řízení vedené před správním orgánem a dospěl k závěru, že prvostupňové rozhodnutí je správné.

Za zcela zbytečnou považoval jmenovaný polemiku žalobců v otázce, kdy se dozvěděli o existenci alternativní komunikace, dobudované na jeho pozemku. A pokračoval s tím, že: „Z povahy věci plyne, že se o ní museli dozvědět současně s tím, jak jsem ji budoval, neboť z jejich nemovitostí je na tento pozemek dobře vidět. Navíc jsem přesvědčen, že změna ve vlastnictví pozemků, kterou žalobci popisují, je skutečně projevem šikany a schválnosti, neboť pokud by stávající komunikace přes můj dvůr zůstala zachována, vytvořili stav, kdy vlastníci pozemku ppč 117 jehož součástí je čp. 18 v katastrálním území Nová Ves nad Popelkou nemají žádný právně existující přístup k těmto nemovitostem, neboť je třeba zdůraznit, že oba uvedené pozemky ppč. 457 a 458 obklopují parcelu stpč. 117 ze tří stran, ze čtvrté strany přiléhají pozemky v mém vlastnictví, takže v současnosti nemají k domu čp. 18 žádný přístup. I z ohledání a z pouhého pohledu na pozemkovou mapu je patrné, že dispozice s pozemky byla naprosto iracionální, zbavila dům čp.18 jakéhokoli zázemí i přístupu a neměla jiný důvod, než úsilí žalobců a jejich otce přivodit zmaření mé

žádosti. Takový postup nepochybně nemůže požívat právní ochrany. V té souvislosti je třeba zdůraznit, že žalobci a současný vlastník pozemků, oddělených od domu čp. 18, jsou v nejbližším příbuzenském poměru, neboť žalobci jsou dětmi M. R., bytem L. 276, který je ostatně v této věci také žalobcem, když napadá totéž rozhodnutí pod sp.zn. 30 A 42/2016 tohoto soudu. Mám za to, že by projednání těchto věcí mělo být spojeno.

Jinak mám za to, že napadené rozhodnutí žalovaného je zcela v souladu z ustanovení § 7 zákona o pozemních komunikacích, neboť podmínkou vydání rozhodnutí o omezení veřejného přístupu na účelovou komunikaci je žádost vlastníka účelové komunikace, projednání s Policií České republiky a nezbytná nutnost k ochraně oprávněných zájmů vlastníka účelové komunikace. Žádost jsem nepochybně podal, jinak by řízení nemohlo být zahájeno, věc byla projednána s Policií České republiky a její stanovisko je souhlasné a nezbytnost, nutná k ochraně mých oprávněných zájmů, je také řádně prokázána, neboť je zjištěno, že zmíněná účelová komunikace prochází mým dvorem pod okny mého rodinného domu, takže provoz na ní má v tomto směru vůči mně silný rušivý účinek. Také bylo doloženo, do jakého stavu sousední vlastníci – R. a H. přivádějí travnatou část cesty po dešti, aniž by ji uváděli do přijatelného stavu. Vzhledem k tomu, jaké stanovisko zaujal Ústavní soud v záležitosti ochrany vlastnického práva při střetu tohoto práva s veřejnou účelovou komunikací, jsem přesvědčen, že nepatrné prodloužení, které sami žalobci popisují, nemůže být dostatečným důvodem k tomu, aby komunikace v mém dvoře zůstala zachována

Nemohu nepřipomenout, že z výsledků ohledání je také patrné, že žalobci celá léta své nemovitosti neužívají, nepečují o ně, neprovádějí ani základní údržbu stavby, ani pozemků a že tedy jejich postup je skutečně motivován šikanou.“

J. P. se poté vyjádřil k žalobě ještě sám podáním ze dne 2. 6. 2016. Jeho podstatnou část věnoval délce řízení před orgány veřejné správy, ve zbytku alternativnímu přístupu k nemovitostem žalobců. Uvedl, že byli účastníky územního řízení v roce 2004 a tudíž se nemohli dozvědět o existenci manipulační plochy až 24. 8. 2007. Trval na tom, že alternativní cestu (po parcele č. 438/2) budoval výhradně na přání žalobců. Rozporoval rovněž jejich tvrzení, že vzdálenost původního přístupu k nemovitostem žalobců byla 20 m, neboť činí 110 m. K námitce, že alternativní cesta vede i přes pozemky E. a J. P. uvedl, že jejich pozemky v daném místě zasahují do místní komunikace a tato skutečnost je jmenovanými trpěna. Komunikace je využívána ostatně k přístupu k dalším pěti usedlostem.

V.

Jednání krajského soudu

Krajský soud projednal žaloby při jednání dne 14. 3. 2017. Protože směřovaly proti témuž rozhodnutí, spojil je dle § 39 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“), ke společnému projednání. Účastníci řízení, jakož i osoba zúčastněná na řízení, při něm setrvali na svých dosavadních stanoviscích k věci. Zástupce žalobců zdůraznil, že správní orgány svými rozhodnutími posvětily nezákonný postup J. P., což dokládal fotokopii sdělení Policie ČR ze dne 19. 2. 2007, označeného jako „**Neoprávněné uzavření veřejné cesty J. P. – vyrozumění oznamovatelů.**“ Uvedl, že tato věc byla následně policií postoupena jako přestupek k vyřízení obecnímu úřadu, ale ten zůstal nečinný, a tak se přestupkové jednání jmenovaného po roce promlčelo. **Uvedené protiprávní jednání přitom trvá podle žalobců až do současné doby.** Žalované rozhodnutí má

znemožňovat žalobcům rovněž přístup k jejich pozemkům a ve svém důsledku tak může vyvolat například nutnost aplikace ustanovení § 1029 (nezbytná cesta) občanského zákoníku.

Pověřená pracovnice žalovaného zdůraznila, že k omezení přístupu na účelovou komunikaci došlo na základě zákonných důvodů, a to zejména s přihlédnutím ke skutečnosti, že žalobci mají ke svým nemovitostem alternativní přístup, a to po komunikaci, kterou vybudovala osoba zúčastněná na řízení v roce 2004. Zástupce osoby zúčastněné na řízení odkázal na obsah svého vyjádření k věci, přičemž závěry v něm obsažené má za stále příléhavé.

Krajský soud poté dle pozemkové mapy katastru nemovitostí, která byla použita pro pasport VPÚK, a fotodokumentace nacházející se ve správním spisu, tedy podkladů rozhodnutí, ověřil nezbytnou komunikační potřebu ze strany žalobců. Bylo konstatováno, že krajský soud nemá pochyb o tom, že pozemková parcela č. 3110 bývala veřejně přístupnou účelovou komunikací, která zajišťovala dále přes parcelu č. 460/2 dle dnešního stavu (tato parcela o výměře 146 m² vznikla z původní pozemkové parcely č. 460/1 a z par. č. 3110) přístup k nemovitostem žalobců označených písmeny b) a c). Celou tuto trasu si přítomní soudního jednání prohlédli na základě fotografické dokumentace pořízené Městským úřadem Lomnice nad Popelkou, datované dnem 26. 5. 2015. Jednalo se celkem o 6 fotografií jdoucích za sebou od místní komunikace, až po bránu, z níž lze pokračovat na pozemek 460/2, rovněž ve vlastnictví J. P., který sousedí s pozemky žalobců b) a c). Právě na této cestě žalobci společně trvají. Poukazují však na to, že J. P. **provedl na hranicích pozemků 460/2 a 457/2 terénní úpravy**, a to bez přivolení správního orgánu, které v současné době přístup k jejich nemovitostem tímto směrem znemožňuje.

Dále byla krajským soudem účastníkům předložena k vyjádření tzv. alternativní trasa k nemovitostem žalobců (dále bude uváděno „další VPÚK“). Tato trasa je rovněž zachycena ve fotografické dokumentaci pořízené Městským úřadem Lomnice nad Popelkou dne 26. 5. 2015, a to na snímcích označených čísly 7 – 14. Z nich je zřejmé, že tato další VPÚK je zpevněna šterkem a končí před pozemkem parcely č. 458 ve vlastnictví žalobce a). Jak je vidět z fotografie, na konec této další VPÚK navazuje hustý porost. Rovněž tato trasa další VPÚK je podle pasportu veřejně přístupných účelových komunikací zařazena do zimní údržby. Žalobci k tomu poznamenali, **že na ni nelze spoléhat**, jak doložili krajskému soudu ve svém vyjádření s příslušnými fotografickými snímky. Zástupce žalobců následně dodal, že zatímco tzv. alternativní cesta je dlouhá zhruba 100 m, pak cesta požadovaná žalobci je dlouhá zhruba 30 m.

VI.

Skutková zjištění a právní závěry krajského soudu

Jak je z obsahu správního spisu zřejmé, M. R., označený shora jako žalobce a), je vlastníkem pozemkových parcel č. 457/1 a 458 v kat. území Nová Ves nad Popelkou, obec Nová Ves nad Popelkou, a D. R., označený shora jako žalobce b) a D. H., označená shora jako žalobkyně c), jsou spoluvlastníky stavební parcely č. 117 s domem č. p. 18 a pozemkových parcel č. 457/2 a 459, a to každý z nich jednou polovinou, v témže katastrálním území. Všechny tyto nemovitosti tvoří dohromady

enklávu, přičemž její západní část (ve spoluvlastnictví žalobce b/ a žalobkyně c/) sousedí s pozemkovou parcelou č. 460/2, tedy se žalobci dříve užívanou VPÚK a východní část (ve vlastnictví žalobce a/) je podle žalovaných rozhodnutí přístupná po další VPÚK, která je zařazena do plánu zimní údržby. Vlastníci obou částí (západní a východní) tohoto území (ostrůvku) jsou přitom příbuzní v linii přímé a i vzhledem k tomu mají nepochybně v dané věci společné zájmy, jak o tom svědčí obě žaloby a jejich společný postup, což je zvláště patrné ze žaloby žalobce a).

Ten v ní totiž, aniž by v podstatě zpochybňoval možnost napojení svých nemovitostí z další VPÚK, brojil zejména proti tomu, aby byl zajištěn přístup k nemovitostem žalobců b) a c) po jeho pozemcích s tím, že „**Nelze omezovat vlastnická práva na mých pozemcích č. 457 a 458 a rozhodnout, že náhradní přístup k nemovitostem č. 18 je možný přes tyto pozemky.**“ Bral se tedy za práva svých spolužalobců. Ve smyslu tohoto přístupu k věci lze však jinými slovy také naopak říci, že není možné, aby žalobce a) používal za přístup ke svým nemovitostem pozemky svých dětí (žalobců b/ a c/) nebo přímo J. P., když ti by byli z druhé strany dotčeni na svých vlastnických právech stejným způsobem, jemuž se žalobce a) brání, pokud by za přístup k jeho nemovitostem měla sloužit původní VPÚK. A nebo, proč by neměla za přístup k nemovitostem žalobce a), potažmo jeho dětí (žalobců b/ a c/), sloužit další VPÚK, neboť v tom případě by vlastnické právo J. P. nebylo dotčeno způsobem, z jakého má žalobce a) sám obavu, přičemž nelze nepodotknout, že v tom případě by šlo navíc o dotčení žalobce a) potřebami jeho dětí, tedy bylo by to tzv. v rodině a ne na úkor cizích lidí. O tom ještě dále.

Pokud žalobce a) namítal, že rozhodnutí vychází z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci či se odkazoval na dva rozsudky Nejvyššího správního soudu, nejen že šlo o námitky zcela obecné, z nichž není patrné, v čem tvrzená pochybení spočívají, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, či jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést, ale dokonce ani neoznačil zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu správně, když v nich neuvedl soudní senáty, jež je měly vydat. Není přitom povinností krajského soudu domýšlet si a dopracovávat jeho žalobní námitky či přímo vyhledávat za žalobce možná pochybení orgánů veřejné správy.

Ze správního spisu krajský soud dále zjistil, že J. P. podal u obecního úřadu dne 2. 1. 2007 návrh na omezení veřejného přístupu na původní VPÚK na pozemkové parcele č. 3110 a č. 460/2. Tímto dnem bylo zahájeno o tomto návrhu správní řízení. Na něj časově navazuje rozhodnutí obecního úřadu č. 11/2007, ze dne 26. 2. 2007, jímž bylo rozhodnuto, že účelová komunikace na pozemku parc. č. 3110 (původní VPÚK) je komunikací v uzavřeném prostoru a slouží k potřebě jejího vlastníka. Není přístupná veřejně, ale jen v rozsahu a způsobem, kterým stanoví vlastník uvedeného pozemku. Dále je v něm uvedeno, že: „Ke st. p. č. 117 v obci a k. ú. Nová Ves nad Popelkou je zajištěn přístup po p. p. č. 438/2“, tedy po další VPÚK. Za účastníky řízení, jehož výsledkem bylo citované rozhodnutí, byli na něm označeni i žalobci b) a c). Na rozhodnutí není vyznačena doložka právní moci a ve správním spisu nejsou ani další listiny, z nichž by byl zřejmý další osud tohoto rozhodnutí. Dále se v rozhodnutí podává, že J. P. má svůj pozemek oprávněně oplocený. Není v něm vůbec zmínka o tom, co bylo podnětem k jeho vydání.

Podáním ze dne 15. 4. 2007 oznámil obecní úřad zahájení řízení o omezení přístupu na původní VPÚK na parc. č. 3110. V něm zároveň nepochopitelně uvedl, že řízení zahájil dne 3. 4. 2007, a to dnem obdržení žádosti J. P.. Takové žádosti, rozuměno došlé obecnímu úřadu dne 3. 4. 2007, však nekoresponduje ve správním spisu žádná žádost, s výjimkou návrhu J. P. ze dne 27. 12. 2006, doručeného obecnímu úřadu dne 2. 1. 2007. Žalobci b) a c) vyjádřili nesouhlas s omezením přístupu na původní VPÚK na parc. č. 3110 podáním ze dne 25. 4. 2007, a to v reakci na usnesení obecního úřadu ze dne 17. 4. 2007. Dopisem ze dne 24. 8. 2007 seznámila starostka obce žalobce b) a c) s tím, že J. P. jim navrhuje využívat jako přístupovou cestu pozemek parc. č. 438/2 a že tato cesta je zahrnuta do plánu zimní údržby. Obecní úřad Nová Ves nad Popelkou v řízení řádně nepokračoval a teprve na základě příkazu odboru dopravy Krajského úřadu Libereckého kraje (žalovaného) ze dne 29. 11. 2010 vydal dne 8. 2. 2011 pod značkou 384/2010 rozhodnutí, podle něhož původní VPÚK na pozemku parc. č. 3110 „zůstane stále veřejnou účelovou komunikací bez omezení přístupu.“ Dlužno poznamenat, že v něm není opět uvedeno, na základě jaké žádosti či podnětu bylo vydáno. Toto rozhodnutí bylo následně žalovaným rovněž zrušeno rozhodnutím ze dne 14. 11. 2011 a věc vrácena obecnímu úřadu k novému projednání a rozhodnutí. Ten rozhodl ve věci znovu dne 8. 6. 2012 pod zn. 143/2012/RP s tím, že nelze omezit veřejný přístup na parcele č. 3110. Za zmínku přitom stojí, že se v záhlaví tohoto rozhodnutí uvádí, že bylo rozhodováno o žádosti J. P. ze dne 27. 12. 2006, tedy té, která byla doručena obecnímu úřadu dne 2. 1. 2007. Vzdor tomu je však v odůvodnění tohoto rozhodnutí rovněž uvedeno, že jmenovaný podal dne 23. 11. 2007 opakovanou žádost prostřednictvím svého zástupce JUDr. Jiřího Bláhy. Jak je však z obsahu tohoto podání zřejmé, o žádnou opakovanou žádost J. P. se nejednalo, neboť šlo o urgenci vyřízení již podané žádosti, jíž se jmenovaný domáhal skončení řízení zahájeného ve věci dne 3. 4. 2007. Rovněž toto rozhodnutí obecního úřadu žalovaný zrušil a věc mu vrátil k novému projednání a rozhodnutí (viz jeho rozhodnutí ze dne 29. 1. 2013, č. j. OD 1216/2012-2/280.9/Jk KULK 78113/2012). Jeho výsledkem bylo rozhodnutí ze dne 2. 6. 2013, č. j. 12/2013, podle něhož byl omezen přístup na pozemek parc. č. 3110, tedy na původní VPÚK. Na základě odvolání žalobců b) a c) proti němu bylo i toto rozhodnutí odvolacím orgánem (žalovaným) zrušeno a věc vrácena obecnímu úřadu k novému projednání a rozhodnutí. Následovalo usnesení obecního úřadu ze dne 24. 3. 2014, č. j. 1/2014/136/RP, jímž bylo řízení o žádosti J. P., došlé mu dne 2. 1. 2007, podle § 66 odst. 1 písm. g) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění (dále jen „správní řád“), zastaveno. Rovněž toto rozhodnutí o zastavení řízení bylo rozhodnutím žalovaného ze dne 25. 6. 2014, č. j. OD 437/2014-8/280.9/Ap KULK 41125/2014, zrušeno a věc mu vrácena k novému projednání a rozhodnutí.

K věci třeba ještě dodat, že vlastnické právo k pozemku parc. č. 3110 nabyt J. P. na základě kupní smlouvy uzavřené dne 16. 3. 1999, právní účinky vkladu nastaly dne 24. 3. 1999. Zpevnění pozemkové parcely č. 438/2 v kat. území Nová Ves nad Popelkou bylo provedeno na základě rozhodnutí o využití území ze dne 10. 3. 2004, účastníky řízení, jež mu předcházelo, byli rovněž žalobci b) a c). Součástí správního spisu je i fotokopie doporučeného dopisu J. P. ze dne 9. 9. 2004, adresovaného žalobcům b) a c), včetně fotokopii podacích lístků, v němž je jmenovaný vyzývá, aby přestali užívat příjezd ke svým nemovitostem po pozemcích par. č. 3110 a 460/2.

Usnesením ze dne 16. 3. 2015, č. j. OD 232/2015-4/280.3/Ap KULK 22133/2015, pověřil žalovaný na základě § 80 odst. 4 písm. c) správního řádu projednáním a rozhodnutím o žádosti J. P. o omezení veřejného přístupu na pozemek parc. č. 3110 Městský úřad Lomnice nad Popelkou. Odůvodnění jeho poté vydaného rozhodnutí ve věci, jakož i žalovaného rozhodnutí, je rozvedeno již výše.

Krajský soud shrnul výše průběh řízení před obecním úřadem pouze v důsledku námitek žalobců ohledně data podání žádosti o omezení veřejného přístupu na původní VPÚK na pozemku parc. č. 3110, jejich tvrzené časové povědomosti o vybudování další VPÚK, majetkových dispozic s pozemky žalobců b) a c), rozhodnutí o využití území, pokud jde o parcelu č. 438/2, doručení návrhů týkajících se zřízení věcného břemene k parcele č. 438/2 a dalších, spojených s dobou řízení před obecním úřadem. Z uvedeného je zřejmé, že postupy obecního úřadu nebyly správné, když především nepostavil na jisto, které žádosti byly předmětem jím vedených řízení. Svědčí o tom ostatně výsledky příslušných odvolacích řízení. K uvedeným námitkám však třeba uvést, že neměly vliv na správnost a zákonnost žalovaného rozhodnutí, neboť směřovaly do období, kdy se věcí zabýval obecní úřad.

Městský úřad Lomnice nad Popelkou jednoznačně označil předmět řízení, jímž byla žádost J. P. došla obecnímu úřadu dne 2. 1. 2007, čímž odstranil jakékoliv pochybnosti v tomto směru. Všem účastníkům řízení, včetně žalobců, podáním ze dne 8. 4. 2015 oznámil, že pokračuje v řízení o této žádosti, podáním ze dne 29. 4. 2015 je seznámil s datem konání ústního jednání ve věci a vyzval je, aby k věci uplatnili svá stanoviska. Žalobcům byly tyto skutečnosti známy, když písemně reagovali na pokračování v řízení a oznámení o nařízení ústního jednání jim bylo všem doručeno.

Za této situace ale byla zcela zbytečná jejich polemika o tom, že žalobci nebyli řádně informováni o podané žádosti J. P., dni zahájení správního řízení, o snahách jmenovaného řešit se žalobci přístup k jejich nemovitostem přes parcelu č. 438/2 na základě věcného břemene, o tom, kdy se dozvěděli o „nějaké alternativní cestě“, o územním rozhodnutí o využití území, když to vztahy vzniklé podle zákona o pozemních komunikacích nezakládá ani neruší, nebo jestli si žalobci mezi sebou prodali nebo směnili pozemky atd. V tu chvíli totiž byla k řešení nově a od počátku již vícekrát zmíněná žádost J. P. ze dne 27. 12. 2006, došla obecnímu úřadu dne 2. 1. 2007, a bylo na žalobcích, jak svá práva a oprávněné zájmy právě v tomto řízení budou hájit.

Žalobci stojí shodně na stanovisku, že původní VPÚK na poz. parc. č. 3110 je jedinou možnou přístupovou komunikací k nemovitosti č. p. 18 a přilehlým pozemkům. Jejich představy a očekávání ale žalovaná rozhodnutí nenaplnila. Krajský soud dospěl v této otázce k následujícímu závěru.

Předně vycházel z předpokladu, že rozhodnutí správního orgánu musí odpovídat skutkovému a právnímu stavu v době vydání správního rozhodnutí. Prvoinstanční správní orgán sice v rozhodnutí uvedl, že „vychází z právního a skutkového stavu k datu podání žádosti, tj. kdy pozemky p.p.č. 457, 458, 459 a st.p.č. 117

byly v podílovém vlastnictví $\frac{1}{2}$ D. H. , $\frac{1}{2}$ D. R. , zatímco dnes je vlastnický stav rozdílný“, nicméně tím měl evidentně na mysli jen uspořádání vlastnických vztahů v území k tomuto okamžiku, s nímž pak spojoval své úvahy ohledně nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby. V ostatním z jeho strany k porušení zásady, že správní orgán vychází při vydání rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu je v době rozhodování, nedošlo. Prvostupňový správní orgán totiž vycházel při svém rozhodování z aktuálních podkladů – důkazů, přičemž nově pořízenou fotodokumentaci další VPÚK využil při jednání i krajský soud (viz protokol o jednání ze dne 14. 3. 2017). Pokud pak jde o právní stav, ani ten se nezměnil, když právní úprava VPÚK (její definice) zůstala po celé období stejná (viz § 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích). Uvedenou otázkou se navíc žalovaný jako příslušný odvolací orgán zabýval a korigoval ji. Krajský soud k tomu ještě dodává, že uvedený výrok prvoinstančního správního orgánu, vycházející ze skutečnosti, že k datu 2. 1. 2007 byly předmětné nemovitosti ve vlastnictví jen žalobců b) a c), nemohl na jeho úvahách nic změnit, neboť nahlížel na žalobce jako na účastníky se společným zájmem. Takto vidí danou záležitost i krajský soud, což je zcela pochopitelné nejen vzhledem k příbuzenství žalobců, ale i jejich obsahově stejným podáním v průběhu správního i přezkumného soudního řízení. Jejich společným zájmem je zájem nadřazený jejich individuálním zájmům (vlastnickým vztahům k nemovitostem), když jejich cílem je zachování dosavadní VPÚK bez ohledu na to, že by žalobce a) musel v tom případě použít k přístupu na své pozemky i nemovitosti žalobců b) a c). V tomto zaměření vystupovali i při jednání krajského soudu, kdy přítomné žalobce zastupoval stejný právní zástupce – advokát.

Bylo také třeba posoudit, zda další VPÚK, tedy alternativní přístupová cesta k nemovitostem žalobců, vůbec splňuje znaky veřejně přístupné účelové komunikace.

Podle ustanovení § 7 odst. 1 věty první zákona o pozemních komunikacích je účelovou komunikací pozemní komunikace, která *slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků*. Tyto komunikace jsou veřejně přístupnými účelovými komunikacemi, přičemž zákon počítá i s účelovými komunikacemi, které nejsou veřejně přístupné, jedná-li se o pozemní komunikace v uzavřeném prostoru nebo objektu, které slouží potřebě vlastníka nebo provozovatele uzavřeného prostoru nebo objektu (§ 7 odst. 2 zákona). V takovém případě je účelová komunikace přístupná v rozsahu a způsobem, který stanoví vlastník nebo provozovatel uzavřeného prostoru nebo objektu.

Z citované právní úpravy tak vyplývá, že komunikace bude mít charakter účelové pozemní komunikace *ex lege* (tj. ze zákona, aniž by bylo třeba o její kategorizaci vydávat správní rozhodnutí), bude-li naplňovat zákonem vymezené pojmové znaky pozemní komunikace, vymezené v ustanovení § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, a zároveň pojmové znaky účelové pozemní komunikace, vymezené v § 7 odst. 1 (event. § 7 odst. 2) tohoto zákona. To znamená, že se musí jednat o dopravní cestu, určenou k užití silničními a jinými vozidly a chodci, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby jejich vlastníků nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování

zemědělských a lesních pozemků. Jak prvoinstanční správní orgán, tak žalovaný se povahou další VPÚK zabývali a došli k závěru, že je zřízena až ke hranici nemovitostí žalobců, že jde o přístupovou cestu zcela komfortní a srovnatelnou s původní VPÚK (viz např. strana pátá nahoře prvoinstančního správního rozhodnutí či strana třetí žalovaného rozhodnutí, kde jsou rozebrány znaky VPÚK).

Se závěry správních orgánů ohledně znaků další VPÚK se krajský soud plně ztotožňuje, jak si ověřil při projednání žalob. Proto na ně v dalším i plně odkazuje, neboť jinak by jen jinými slovy musel říkat totéž. Námitky, že další VPÚK vede po „manipulační ploše“ na soukromém pozemku, která není cestou, nebo přes travnatý porost ve vlastnictví P., jsou nepřipadné. Ke vzniku VPÚK totiž není třeba ani správního rozhodnutí ani není podstatné, jak je ten který pozemek, na němž se komunikace nachází, veden v katastru nemovitostí. Podstatné je, zda tento pozemek splňuje veškeré znaky VPÚK uvedené v § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích.

V přezkoumávané věci tedy vznikla situace, kdy k enklávě nemovitostí žalobců vedou dvě VPÚK, přičemž původní VPÚK navazuje na nemovitosti žalobců b) a c) a další VPÚK na nemovitosti žalobce a). Z hlediska celku je tak nerozhodné, kterou z uvedených VPÚK by byl přístup k nim zajištěn. Prvoinstanční správní orgán řešil tuto otázku v intencích nálezu Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06 (viz strana pátá prvoinstančního správního rozhodnutí nahoře), podle něhož:

„Ústavně konformní omezení vlastnického práva je možné pouze ve veřejném zájmu, na základě zákona a za náhradu, přičemž **míra a rozsah omezení musí být proporcionální ve vztahu k cíli, který omezení sleduje**, a prostředkům, jimiž je omezení dosahováno. Tam, kde jedna z těchto podmínek nuceného omezení vlastnického práva absentuje (například zákon nepředpokládá poskytnutí kompenzace za jeho omezení), jedná se o neústavní porušení vlastnického práva. V takových případech lze ústavně konformně omezit vlastnické právo pouze se souhlasem vlastníka, proto existuje-li v zákoně veřejnoprávní institut omezující vlastnické právo, aniž by s tímto omezením spojoval poskytnutí náhrady, je nezbytnou podmínkou jeho ústavní konformity souhlas vyjádřený vlastníkem.

Tak je tomu v případě tzv. veřejně přístupných účelových komunikací definovaných v ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, v jejichž případě je vlastnické právo omezeno tím, že vlastník musí strpět obecné užívání pozemku jako komunikace (§ 19 zákona) a umožnit na něj veřejný přístup. Zákon o pozemních komunikacích však toto omezení nespojuje s poskytnutím finanční náhrady. S ohledem na shora uvedené lze tedy konstatovat, že jeho jediný ústavně konformní výklad je ten, že s takovým omezením vlastnického práva musí vlastník příslušného pozemku souhlasit. Vedle nezbytného souhlasu vlastníka je podmínkou veřejného užívání soukromého pozemku též existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby. Z dnešních hledisek posuzování legitimních omezení základních práv se totiž jedná o nezbytnou podmínku proporcionality omezení. Zjednodušeně řečeno, **existují-li jiné způsoby, jak dosáhnout sledovaného cíle (zajištění komunikačního spojení nemovitostí), aniž by došlo k omezení vlastnického práva, je třeba dát před omezením vlastnického práva přednost těmto jiným způsobům.**“

Na jeho základě a po zvážení proporcionality v úvahu přicházejících zásahů do vlastnických práv vlastníků pozemků tvořících obě VPÚK dospěl prvoinstanční správní orgán k závěru, že právě další VPÚK plně zajistí komunikační připojení nemovitostí žalobců na silniční síť. S tímto závěrem se žalovaný ztotožnil a dodal k němu, že:

„Pro posouzení věci je tedy podstatné, že v době, než došlo k převodu pozemků p. č. 457/1 a 458 na M. R. existovala zcela vyhovující alternativní veřejně přístupná účelová komunikace k rekreačnímu objektu čp. 18 (na stavebním pozemku č. 117) i k pozemkům p. č. 457, 458 a 459. Ty totiž vlastnili D. R. a D. H. , každý jednou polovinou. Následný převod pozemků p. č. 457 a 458 na M. R. , respkt. pozemku p. č. 457/1, nelze přičítat k tíži J. P. v rámci tohoto správního řízení. D. R. a D. H. byli srozuměni s tím, že byla vybudována alternativní pozemní komunikace, jako přístup k jejich rekreačnímu objektu a souvisejícím pozemkům, přičemž převod vlastnického práva k některým pozemkům byl čistě jejich rizikem. Nicméně nelze opomenout tu skutečnost, že se jednalo o převod vlastnictví mezi příbuznými v pokolení přímém a je nasnadě jistá účelovost tohoto jednání. A to i s přihlédnutím k tvaru a výměře pozemku p. č. 457/1 (130 m²) a 458 (556 m²).“

K tomu krajský soud dodává, že je zcela nerozhodné, zda žalobci věděli nebo nevěděli o existenci další VPÚK, nebo lze také říci, o další možné přístupové cestě ke svým nemovitostem. Rozhodující je, že zde tato další VPÚK byla a je. O tom, že žalobci po dlouhou dobu užívali původní VPÚK za přístup ke svým nemovitostem, nemá krajský soud žádných pochyb. Stejně jako o tom, že změni-li se podmínky v území, tak že taková změna může změnit i právní vztahy v něm založené. Jinými slovy, jednou stanovená VPÚK může přestat existovat, vnikne-li za ni nová rovnocenná alternativa, která vlastníky původní VPÚK přestane omezovat zcela, či jen zčásti, na jejich vlastnických právech. A je zcela irelevantní, jakým způsobem taková alternativa vznikne, zda přičiněním dosavadního povinného, jako tomu bylo v daném případě, když J. P. za tím účelem upravil parc. č. 438/2, či jinak. Za nepatřičnou považuje krajský soud rovněž námitku ohledně rozdílnosti délek obou zvažovaných VPÚK, když jejich rozdíl činí pouhých 70 m. Ve vztahu ke vzdálenostem do míst jejich trvalých pobytů, které musí překonat jízdou při návštěvě svých nemovitostí, jde pak již o rozdíl naprosto bagatelní. Na rozhodnutí v dané věci nemohlo mít vliv ani údajné přestupkové jednání J. P. v roce 2007, jak se o něm zmiňoval zástupce žalobců při jednání krajského soudu, neboť jeho řešení spadalo pod zcela jinou zákonnou normu, odlišnou od zákona o pozemních komunikacích. Rovněž žalobci tvrzené úpravy parcely č. 460/2 neměly vliv na rozhodnutí ve věci a žádné ze správních rozhodnutí se o ně ani neopírá. Pokud jde o žalobní námitky žalobců b) a c) na první straně jejich společné žaloby, jsou totožné s námitkami žalobce a), k nimž se již krajský soud vyjádřil výše.

Lze tak zjednodušeně shrnout, že při existenci dvou VPÚK daly správní orgány zúčastněné na řízení oprávněně „přednost“ z hlediska přístupu k nemovitostem žalobců další VPÚK a vzhledem k tomu neshledaly důvody, proč by žádosti J. P. o omezení přístupu na původní VPÚK nevyhověly. Krajský soud má jejich závěry za správné a zákonné, a proto žaloby, jako nedůvodné, ve výroku I. tohoto rozsudku podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl. Tento rozsudek žalobcům nebrání v tom, aby se obrátili na obecný soud ve smyslu § 1029 odst. 1 občanského zákoníku, jak naznačovali při jednání, podle něhož vlastníci nemovité věci, na níž nelze řádně

hospodařit či jinak ji řádně užívat proto, že není dostatečně spojena s veřejnou cestou, může žádat, aby mu soused za náhradu povolil nezbytnou cestu přes svůj pozemek.

VII. Náklady řízení

Žalobci nebyli úspěšní ve věci, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení, a pokud jde o žalovaného, ten se práva na náhradu nákladů vzdal (viz § 60 odst. 1 s.ř.s.). Vzhledem k tomu bylo rozhodnuto o nákladech řízení ve výroku II. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Osoba zúčastněná na řízení má podle § 60 odst. 5 s.ř.s. právo na náhradu jen těch nákladů, které by ji vznikly v souvislosti s plněním povinností, které jí soud uložil. Žádné takové náklady osobě zúčastněné na řízení nevznikly. Krom toho se práva na náhradu nákladů vzdala. Proto jí nemohly náklady řízení být přiznány (viz výrok III. tohoto rozsudku).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

pokračování

30A 42/2016

Hradec Králové 23. březen 2017

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Renata Vašatová